

HIRU MILA KATOLIKO ERREZATZEN

Abuztuaren 17'an, Londres'en, Westminster'ko katedralera hiru mila katoliko bildu ziren otoitz egitera, jerarkiak obeki konpreni ditzan ezkontz-plemak.

«Humanae vitae» enziklikaren ondorioz hamaika esakizun eta erranbide entzun dira bazter guzietarik. Gauza jakia, zeren nehorik ez zuen espero holako enziklikarik. Harridura. Zergatik baztertu zen Kontziliotik gai hunen eztabaida, Vaticano'ko II'garrenaren izpirituarekin ados bazetorren? Nola holako enziklika, nundik, natalitate-batzarreko guzien iritzia zabalagoa bazen?

Katoliko laikoen artean egin diren inkestetan gauza bat ikusten da: harridura, eta gehienean nahasmendua eta jazardura. Bainan ez jende xehea bakarrik: baita ere intelektualak (horra or, adibidez, Carlo Bo katedraduna, Unibersitate-erretora). Teologilari eta apaizak ere: Hala Karl Rahner batek bere harridura jakinarazi ondoren «beste iritzi batekoa izan ditekeala» manifestatu du.

Bestalde, Bernard Häring, Eliza katolikoak duen moral-irakasle onena omen dana, gizon zuhurra eta moderatua, Aita Santuaren kontseilari eta lagun urkoa, ez da kontent dalako enziklikarekin: Aita Lurran'en agiria firmatu du, beste 450 irakasle ta teologilarikin ados. Agiri kritiko hortan heien iritzia publikoki ager-arazitzea beharrezkoa iruditzen zaiela diote. Alemania'n ere holako zerbait gertatu omen da...

Guzi honekin gauza on bat ikusten ari gara. Eliza kritika-gai blurtzen ari da. Katolikoak eta «borondate oneko» gizonak beren erresponsabilitatearen kontzientzia hartzen ari dira. Eta katolikuok talde sentitzen hasiak gara eta taldearen martxaz arduratzen.

Gure hiru mila katoliko otoizlarien egitatea hola entenditu behar da. Egitate iardestzaille eta erresponsablea bezala ez «zenbait estremisten errebolta» bezala. Gertakariak hola judikatzen ez baditugu, orainarteko Eliza'ren gaitz handiengan eroriko gara: triunfalismoan.

I. S.

EUSKAL-MUSIKA ARIÑAREN GAITZA ETA ETORKIZUNA

Aurten Eibar'ko Sanjuanetan berri pozgarri bat eskeiñi zliguten antolatzaileak: euskal-kantaren interpreteen Jaialdia. Bakarka, Estitxu atera zan garaille; eta, taldeka, Pasaiko Oskarbi taldea.

Gaur egunean, Estitxu dugu, zalantzarikan gabe, gure doña interpretatzeko doaiez aberatsena dan euskal artixta. Agian, oraindio, internazionaliki soñugailluetan gehien nabarmentzen diran kantakera batzuk sobera eraginda arkitzen da. Baiña seguru

egon gindezke bere goiko neurriari dagokion musikagille bat arki dezanean, gure euskal-soñu ariñak ba duela bere interpreterik goren.

Oskarbi, bere aldetik, gero ta gorago ikusten dugu, bai soñugintzan, bai letraren grazian, eta bai antzokian moldatzeko errextasunean ere. Pasaitar gazte hauek, beharbada, esakunearen eta euskal-bertsoaren berezko soñu jator hori gogortu ta legortu egin ohi dute, ritmuaren morrontzan.

Eibar'ko Jaialdiaren lerro nagusiak honeskil azertuaz, huts bat ikusten dut garbi asko, euskal-musika ariñak bere baitan gaur duan okerra, hain zuzen. Eibar'ko Jaialdiak huts hau argitara eman zuala uste dut. Gure artean sobera landu nahi dugu artixtaren pertsonatasuna, ta hola aurkezten zaigu zenbait kantore bakoitza bere eresiaren kreatzaille; bakoitza, hitzaren egille ere; eta bakoitza bere kreaziozko armoni ta ritmuz lagundurik. Norberekoikeria honek euskal doñua murriztera, xuhurtzera, kateatzera, desegitara ta galzera garamazki.

Baldin gure entzuleak goraldutako ta sagaratutako artixta hauek nahi geunken apaltasuna balute, mesedegarri izango litzaloke euskal-kantaren izen onari. Aipagarri dan zerbaite egin nahi duenari, harrigarri iruditu behar zala, pertsona batengan olerkaritza, interpretalaritza ta musikalaritza bateratzeal (Mota hontako «bateratze» hauek egintza baten asieran konpreni-errexak dira, baiña euskal-musika asieran ez-baiña azieran ikusi nahi genuke). Aitatu dugun humiltasun hori eskatzeko arrazoiak sobera ditugu. Artixta hоек altor dezatela ba dirala gure Herrian goi-maillako olerkariak; eta, orobat, haintzat ar ditzatela ditugun musikagilleak ere. Horrela, olerkariak beren goi-arnas ezagun hori doñuaren arau ta neurriak ezagutzen dituzten musikagilleen egifñarekin gauzatuaz, Estitxu ta Oskarbi ta holako kantore batzuen bidez zaibaidu diteke, lau aizeetara, euskal doñua. Baiño batasun hori egin arteño, ez.

Biderdi egin dezatela, beraz, bai olerkariak, bai musikariak eta bai interpreteak ere. Taldean lan egin beharra daukagu, gure onerako. Bateratu ezkeru bakarrik, as gindezke gure-geurea behar duen kantakera seriozki azterten; hau ere egiteko baitago. Gure ustea da, billatuaz-billatuaz, orkestatzeko ta istrumentatzeko geure jatorrizko erak eta moldeak arki genitzakeala. Benetako euskal-kanta nazio-artearen ezagutarazi nahi badugu, bide bakarra hauxe dugu.

M. U.

KREDITOAREN MENPEKOTASUNIK EZA

Bankalarien karguen ugaritasuna elkargaitza biurtzeko lege-gaiak makiña bat istillu sortu ditu! Asmo honen bukaera kontuan artu gabe, planteamenduak zenbait puntu argitu ditu. Azter ditzagun.

Lehendabizi: España'ko kapitalismoa moralizatu egin nahi izandu da. Kreditorearen banaketa esku gutxien artean egote-rakoan, liberalismo ekonomikoa biziatu egiten balda. Zer da, orduan, proposatzen dutena? Ekonomilari liberal zintzoenak esango luteken bezala, estaduak bere eginkizunak betetzea, hau da, elbarriturik zegoen «lai-